

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

ELS JUDICIS SOBRE EL NACIONALISME

La setmana passada, el Director General de Primera Ensenyança, de l'Estat espanyol, prengué lloc a l'Acadèmia de Jurisprudència, de Madrid, per tractar de «Les bases doctrinals del nacionalisme».

Entenent el nacionalisme com a una idea viva i filla de realitats situades dins de una clara justícia, tot el que sigui discussió dels seus principis científics, o sigui dels motius fonamentals que li donen una existència positiva, no solament deu interessar-nos, sinó que ens deu plaure i deu captivar la nostra atenció de una faïçó especial i benevolent. No acceptem, nosaltres, el nacionalisme com a una idea dogmàtica de la qual sigui pecat el violar-ne els secrets; acceptem el nacionalisme com a un ideal fort i robust que no solament resisteix el contacte de l'aire que respirem i de la llum que ens halenta i les escòmeses de tots els elements, no solament ho resisteix, diem, sinó que de això en reb tota la seva vigor i tota la seva poixança. Així, ens plau que el nacionalisme sigui posat a entrar en lluita amb tots els ideals; perquè com que no tenim en ell una fè mesquina i religiosa, sinó una fè serena i tranquil·la que s'aferma a les victòries assolides en aquestes lluites i vacil·laria i es rectificaria el dia que el nacionalisme, en una d'elles, vacil·lés, cada una de aquestes proves constitueix, per a nosaltres, un motiu de atenció i de regoneixença.

No-gens-menys, aquesta nostra gratitud és condicionada a una sola cosa : i és que aquell que entri a tractar de nacionalisme, des de un lloc que pot donar a les seves paraules una ressonància pública, sàpiga el que és el nacionalisme, el nacionalisme modern dels nostres dies, o tingui, quan menys, un concepte complet i honrat del que és, al seu entendre, el nacionalisme.

En Royo Villanova, a qui ens hem referit en començar aquestes ratlles, ha parlat des de la tribuna de l'Acadèmia de Jurisprudència, de Madrid, com si parlés a la barberia. I, això, a més d'ésser lamentable, i de lamentar-ho nosaltres sincerament, dona una idea deplorable del que són els homes de govern de l'Estat espanyol. Això sol és prou per a mantenir i fomentar la existència de un separatisme polític, raonadament irreductible.

En Royo Villanova començà reduint des-

seguida el seu tema, de caràcter general, al cas particular del nacionalisme de Catalunya. Això, li devia semblar a ell, que venia a fer més fàcil i còmoda la seva labor; però a pesar que això podia ésser símptoma de una miopia intel·lectual que portava aparellada la incapacitació, en definitiva podia, realment, no minvar l'interès científic de la conferència. Però no hi ha dret a parlar, desviant-se, ja des del primer moment, del tema, del fonament científic del nacionalisme català, portant, com a tota referència, textos d'en Prat de la Riba i d'en Durà i Ventosa, paraules de *La Veu de Catalunya* i de un número dels *Annales des Nationalités*, i *haver sentit a parlar* de l'Almirall i d'en Pi i Margall. Aquests testimonis podien considerar-se meritoris per un que hagués estudiat el problema català des de la Groenlàndia; però en un home de govern de l'Estat que comprèn territorialment a Catalunya, revelen una trista ineptitud per a l'estudi de qualsevol altre problema. La realitat de la vida catalana és la millor font que fonamenta la existència de aqueix sentit de diferenciació, no discutim ara si és superioritat o inferioritat, que engendra el nacionalisme; cert que això no és un valor doctrinal, però en Royo Villanova no es va pas sapiguer mantenir, en el seu discurs, en la discussió doctrinal del nostre nacionalisme, per poder disquisicions alentorn de la política de la Lliga Regionalista, que fou el seu fort i la seva sort, ni quan va tractar de la qüestió de

l'idioma, punt en el qual va demostrar més visiblement la seva incompetència i el seu desconeixement absolut del valor científic de un llenguatge.

«Ésser català, i res més, — digué — és un concepte cabileny». Com si el nacionalisme que viu en el poble de Catalunya, no el de la Lliga Regionalista, hagués sentat mai aquest concepte que en Royo Villanova li imputa. Ésser català, i res més, és un concepte cabileny; com ho fóra, per exemple, l'ésser ianki, i res més; com ho és, realment, l'ésser espanyol, i res més.

Cap a la fi de la seva conferència, en Royo corregué a emparar-se, per decretar la inexistència positiva del nacionalisme a Catalunya, en un aspecte de la realitat catalana que nosaltres no negarem; ell mateix ja tenia la sensació que, malgrat tot el que havia dit, doctrinalment, tot restava dret. «Hi ha una classe de intel·lectuals (sic) que representen millor a Catalunya — digué —: els catalans del Foment del Treball Nacional, de Barcelona». Realment, a Catalunya hi ha una classe, que representa el vincle salvador de la unitat espanyola: la classe burgesa.

En altres temps, cada vegada que a Madrid s'ocupaven, en sentit advers, de les coses de Catalunya, des de aquí s'hi responia amb una indignació o fent-hi gresca amb més o menys fortuna.

La conferència del Director General de Primera Ensenyança, de l'Estat espanyol, no té ni la virtut de indignar, ni la de fer condemnable el segon procediment exposat.

Nosaltres ho hem tractat amb la major serietat possible, per consideració cordial a una classe espanyola que encare no ha judicat el nostre plet, que ho ha de fer aviat, i que porta en sí un jove patrimoni de seny i de honradesa: ens referim al Partit Socialista, que en el seu proper Congrés ha de fer declaracions respecte a la qüestió nacionalista catalana.

Davant de la desaprensió i del desconeixement esfereïdor amb que, a Madrid, es parla dels afers de Catalunya, nosaltres no demanem als socialistes espanyols més que una sola cosa — de qual recomanació, el nostre sincer interès socialista en llevar tota aparença de presumpció —: que entenguin que la Lliga Regionalista no és catalana, i que abans de emetre el seu judici solemne sobre el plet català i abans de condemnar les aspiracions dels socialistes catalans, l'estudiïn, el palpin, es documentin, el visquin.

Proeses d' amor i patriotisme

LLIBRE PÓSTUM D'EN

PERE FERRÉS-COSTA

PREU: 2'50 pessetes
a totes les llibreries

Excepcionalment, a la nostra Administració, per als llegidors de LA NACIÓ,
2 PESSETES

Per als nacionalistes aragonesos

ESCOLTEU!...

Si, nacionalistes aragonesos, escolteu-me, breument, anc que el document sigui llarg.

S'ha demostrat, estadísticament, que la colònia forastera més nodrida que hi ha aquí, a Barcelona, és l'aragonesa; per tant, superem les demés.

I també s'ha demostrat, pràcticament, que nosaltres hem castellanitzat més, els catalans, que els mateixos castellans; això és evident, és cert.

Més, deixem de banda això, i entrem a la catalanització, més ben dit, a la organització interna del partit aragonesista a que estem encomenats. Partim de aqueixa base.

Molts diran que no tinc raó de queixar-me, sempre i quan existeix una entitat popular, una flamant (?) Joventut Aragonesa, que remou, al menys aparentment, les entranyes de la patria, i gaudim, ensems, un Casal, un edifici propietat nostra...

De la casa pairal i de la Joventut, ja en parlarem un altre dia; ara és inoportú.

I dic, doncs, que m'escolteu, nacionalistes aragonesos, perquè cal que posem un xic de atenció en l'estat deplorable en que ens trobem, aquí i arreu del món, els fills de l'Aragó, i perquè cal, aiximateix, que ens fixem en la manera llastimosa com es tracta la nostra desgraciada patria, la única, per a nosaltres, els que l'aimem de cor, els que la venerem amb fervor sincer.

Nosaltres, que som nats a l'Aragó, que volem la nostra terra, que en posseïm un sentit, elevat, suprem, que no l'abdicaríem per ningú ni per res, no podem passar més temps sense crear, per a l'esperit nostre, un nucli, un agrupament, de marcat caràcter i forta tendència, des del qual, com des de un far lluminós, poder estar, sempre, a l'aguait dels afers evolucionadors, renovadors, íntims, que, a l'ànima de les patries opreses, vagin desplegant-s'hi.

Pensem i creiem que és un deure patriòtic el que ens indueix a constituir-nos.

Nosaltres, doncs, servadors de les característiques de la raça, de la tradició històrica, en la forma més pura i castiça, admiradors sempre respectuosos dels prestigis i de les glories del poble aragonès, som els més indicats, els únics, per a realitzar la magna obra de cultura social i de reivindicació col·lectiva, nacional, que precisa per a la vida de tots i cada un dels aragonesos, si volem ésser dignes descendents dels homes il·lustres que honraren la història patria, i si volem situar-nos al lloc que ens pertoca a la civilització present.

No ho veieu, fills de l'Aragó, com arreu de la Iberia s'ouen clams de llibertat, de deslliurança? No ho veieu com són totes les nacionalitats que senten la opressió central i reclamen

els drets i els atributs que un dia els prengueren uns poders pervinguts, estranys? Hem de mostrar-nos indiferents, refractaris, davant de les demés terres companyes d'esclavatge? Deixarem de comprendre l'avenç que representa, als pobles disgregats, degenerats, descomposats fins més no poder, l'ideal nacionalista, germinalador de totes les llibertats positives, des del punt de vista ideològic? No, mai.

És tota la península ibèrica que bull, que es remou, amb aires de revolta. Era ahir que València i Galícia s'incorporaren al moviment català. És avui que Andalusia clama indignada, també, contra els procediments de l'Estat. És avui que l'ensopit Alacant tracta ja de constituir-se nacionalísticament. És avui, ara, que devem, nosaltres, barrejar-nos entre ells.

Catalunya, Basconia, València, Galícia, Alacant, Andalusia!... Aragó, doncs, també hi deu entrar a la dança!...

A nosaltres, que no se'ns ablanceix tan fàcilment ni se'ns pot absorbir amb platòniques recompenses, ens pertany, més que a ningú, el fomentar la obra de la reconstitució aragonesa individual i col·lectiva.

Contribuiu-hi, doncs, tots, nacionalistes de l'Aragó, a reivindicar la patria nostra; si no ho fem així, estarem condemnats a ésser uns baturros perpetuament.

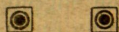
Ja sé que no sóc jo, totjust, qui pot actuar de nunci amb més competència; més, per a la salvació del nostre país, és igual que comenci un que altre, mentre ho faci amb consciència, amb sinceritat de sentiments.

I, ara, escriptors aragonesos, seguiu tenint la paraula.

GASPAR TORRENTE

Socialistes catalans: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al treball, a tot arreu on pugui guanyar-se un home per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i emeni la voluntat del poble

SINCERITAT

Punt essencial per a la més sincera i lleial actuació a les diferents modalitats de l'activitat humana, ha sigut, és i serà, el desllindar ampliament el radi de la propia acció, definint i sentant ben clara i termenantment tots aquells punts de obir espiritualíssims als que s'atenen els procediments de lluita.

L'adoptar posicions còmodes i de acontentament general ha estat una obra nefasta per demés i de propi engany, que, irremissiblement, per manca de solidesa i sinceritat, en fer-se la llum—el qual, si no ho determina

l'esperit renovador de uns quants, ho provoca l'acció progressiva dels nostres temps—, sofreix el més sorollós dels fracassos.

El lluitar per un ideal de redempció humana significa l'aboliment del privilegi de les majories, exercidor del més abominable domini, sobre la llibertat de pensament dels menys, o individual.

Jamai els ideals han progressat volent-los expandir baix el criteri tancat i egoista de com els hagin concebut els tradicionals hereus de sectaries i remotes actuacions, car per més que s'hi esmenin, aquestes sempre devenen parcialistes, amb l'avantatge de quedar a cobert dels atacs de la força que suposa la opinió oposada al seu mode de obrar, tot per no estar ben definit—tracto del cas col·lectiu—el criteri a seguir, i que deu prevaler amb equanimitat als diferents aspectes de la lluita.

És una covardia l'admetre l'estat present de coses per por de suscitar un nou estat a la vida col·lectiva per a tots problemàtic, com ho és—per atènyer-se al que deixo dit—apoiar tota obra que amb els propis esforços podem i devem realitzar, de la que podem assolir la íntegra responsabilitat, per ésser-ne els creadors i fomentadors.

No deu espantar-nos, no, el voler-nos cerciorar de les propies forces, del pensament col·lectiu, i menys quan diem que actuem de cara al poble i per al poble, que aquest sols se l'atrau parlant-li clar, sense eufemismes i descobrint-nos tal com som, al que anem i com hi anem.

No és acció nacionalista aquella que deixa un punt obscur a la consciència del poble i el qual, per al bé comú, cal aclarir, fent, així, desaparèixer l'escepticisme que del bon fi de l'acció que es realitza tenir es pugui. Al poble sols li podem parlar de llibertat, i com que aquesta la concebem ben ampliament, és ja des de la escola que deu ésser racionalment aplicada, no pertorbant les intel·ligències ni la consciència dels que són la esperança del demà amb plàtiques i exercicis d'ensenyament que, pel seu caràcter, queden completament excloïts de la ciencia pedagògica, per inútils i immorals les més de les vegades, car per elles es coarta la llibertat de acció i de pensament que realitzem als dictats de la propia consciència.

Cal preocupar-se'n del que suara deixo dit i amb temps, car és deure de tots l'evitar, en efectuar una major evolució—que no pot ésser altra que la consagració de la més absoluta llibertat en totes les manifestacions de la vida, ja que l'avenç humà així ho determina—, trobar-nos en que tots, a consciència, hem viscut i actual enganyats, el qual ens portaria al que he dit primer, a la desfeta, del que ens en deuríem confessar culpables davant del poble, i no oblidem que aquest se'l forma a la escola, en aquella escola que no hauríem volgut o sabut despullar de prejudicis que són signe de mort, de atavisme, d'esclavatge.

UAB JAUME CARDÚS

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS
: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalá

Al detall: En totes les farmàcies CAPSES D'UN CATXET : 35 cènts.

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Anglaterra i la pau d'Europa

Del discurs que Lloyd George, l'eminent home de govern anglès, va fer al Parlament d'aquell país, amb motiu de l'altruista i humanitària (?) invitació a la pau, feta pel Cancellier alemany, un amic nostre ens va remetre, convenientment traduïts, els principals paràgrafs, que publiquem, avui, anc que amb un xic de retard, a fi que els nostres llegidors coneguïn ben bé quin és el pensament que domina entre els directors polítics de l'Anglaterra i, per tant, quina és la única actitud que, lògicament, l'Anglaterra, en aquest moment paorós, ha de adoptar.

La Nota germànica

Jo em presento, avui, amb la més terrible responsabilitat que pot caure damunt les espatlles de cap ésser vivent, com a ministre en cap de la Corona, en mig de la més estúpida guerra en que aquest país s'ha vist barrejat: una guerra de la qual ne depenen els seus destins. Les responsabilitats que pesen damunt del govern s'han vist augmentar per la declaració del Cancellier germànic.

La seva relació en el Reigstag ha vingut seguida per una Nota que ens presentà el ministre dels Estats Units, sense acotació o comentari. La resposta del govern la donarem en perfecte acord amb tots els nostres diferents aliats. En aquest moment ja ha començat un intercanvi de punts de mira. La Nota és sols una glosa del parlament, puix el punt principal de la Nota ha sigut ja discutit no oficialment amb els aliats, i plau-me dir que, separadament uns d'altres, hem arribat a conclusions idèntiques.

Jo estic molt satisfet que la primera resposta fos donada per França i per Rússia. Elles tenen, sense discussió, el dret de donar la primera resposta. L'enemic trepitja, encare, llur sòl i grans han sigut llurs sacrificis. Les respostes que elles han donat han aparegut en tots els diaris, i jo m'aixeco aquí, en nom del govern, per a donar una clara i definitiva confirmació de les declaracions que ells han fet.

Permeteu-me que digui que tot home—o aplec d'homes—que perquè sí i sense causa suficient perllongui un terrible conflicte com aquest, té damunt la seva ànima un crim que no poden rentar tots els oceans. Emperó tot home—o aplec d'homes—que per un sentit de feblesa abandonés la lluita sense assolir l'elevat disseny pel que varem entrar en ella, fóra culpable del més gros acte de covardia, que jamai hagi sigut perpetrat per un home d'estat.

Repeteix la ben coneguda frase d'Abraham Lincoln en ocasió semblant:

«Nosaltres acceptem la guerra per un objectiu—un important objectiu—. La guerra acabarà quan aquell objectiu serà assolit. Mitjançant Déu, jo espero que no acabarà pas abans de dit temps.»

Nostre objectiu

Anem nosaltres a assolir, probablement, aquest objectiu acceptant la invitació del Cancellier germànic? Aquesta es la única qüestió. Hi ha hagut rumors referents a propostes de pau. Quines són aquelles propostes? No n'hi ha cap. Per entrar, a invitació de Germania que es proclama, ella mateixa, victoriosa, en una conferència, sense conèixer les proposicions que pensa fer, es posar les nostres testes

dins un llaç escorredor, qual cap està en mans dels alemanys.

Nosaltres sentim necessitat de sapiguer, abans de considerar favorablement aital invitació, que Alemanya està disposada a accedir a les úniques condicions amb les quals pot ésser obtinguda i mantinguda la pau a Europa. Quines són eixes condicions?

Les diré perquè no pugui haver-hi dubte:
Restitució completa,
Reparació total i
Garanties efectives.

Ha usat el Cancellier alemany una sola frase que pogués indicar que ell estava disposat a acceptar aquestes condicions? Encare no té consciència, actualment, que Alemanya ha comés una ofensa contra els drets dels pobles lliures.

Sense reparació, la pau és impossible. És que tots aquets atentats contra humanitat per mar i terra, es liquidaran amb quelques frases piadoses sobre humanitat? No hem de exigir-n'hi comptes? Hem d'encaixar amb la mà que els ha perpetrat sense haver sigut feta una reparació? Alemanya ens deixa la feina de exigir-les-hi. Nosaltres, ara, ja hem començat. Prou que ens ha costat fins avui. Tenim d'exigir-la, en forma de no deixar tan horrible herència als nostres fills.

Amb tot i anhelar tots nosaltres la pau, tristement horroritzats com estem de la guerra, aqueixa Nota i aqueix parlament donen ben poc encoratjament per esperar una pau honorable i duradora.

La viritable crida a la pau fou llençada ostensiblement del triomfal i violat carro del militarisme prussià estant.

Els aliats anaren a la guerra per defensar Europa contra la agressió del dominant militarisme prussià, i ells han d'insistir que l'únic final es la completa i efectiva garantia contra la possibilitat que aquella casta, mai més, pugui interrompre la pau d'Europa.

Europa sempre nerviosa

Fins ara, amb tot i la protecció del mar, nosaltres palpem quin factor de disturbis eren els prussians amb llur constant menaça naval. Emperó, així i tot, nosaltres difícilment podem comprendre el que ha significat per França i Rússia.

Diferents vegades se'ls hi dirigiren menaces, fins dins la època de la generació actual, que presentaven una alternativa de guerra o humiliació.

N'hi havia molts de nosaltres que havíem esperat que influències internes, a Alemanya, haurien arribat a ésser prou fortes per reprimir, i finalment per eliminar, aquestes bravates. Totes les nostres esperances han resultat il·lusories, i ara que aquesta grossa guerra ha

sigut imposada pels caps del militarisme prussià, a la França, la Rússia, la Itàlia i a nosaltres, seria una cruel follia no assegurar que aquesta fanfarroneria pels carrers d'Europa, molestant inofensius i pacífics ciutadans, fóra castigada com una ofensa contra el dret de gentes.

La garantia que conduí a Bèlgica a la seva destrucció, no satisfarà jamai a Europa. Tots nosaltres hi creïem; tots nosaltres hi confiàvem, emperó a la primera tentació de conveir-li trencar-la, va mançar-hi, i Europa fou enfonzada dins aquest remolí de sang. Per aixó nosaltres esperarem fins a sapiguer quines condicions i garanties el govern alemany ofereix, diferents d'aquelles, millors que aquelles, més segures que aquelles que tan fàcilment ell va trencar.

Mentretant, nosaltres posarem millor nostre esperança en un exèrcit intacte que en una fè mancada. Jo no crec prudent afegir res més referent a aquesta invitació particular.

La nostra tasca

Quina és la feina urgent que té de fer el govern? Completar i fer més efectiva la mobilització que s'ha anat fent des del començament de la guerra, de manera que la nació sigui capaç de soportar l'esforç, anc que sigui molt perllongat, i marxar vers la victòria, per més lenta i per més agotant que pugui ésser la feina. És una tasca gegantina. Permeteu-me donar aquest mot d'alerta. Si hi ha algú que hagi posat llur confiança en la nova administració, en la esperança de una ràpida victòria, se n'endurà fatalment una desil·lusió.

No vaig a pintar-vos un quadre de tons obscurs de la situació militar. Si ho fes així, no fóra una pintura exacta. Emperó jo haig de fer-vos una descripció severa, car això representa exactament els fets. Al noble anglès li plauen les lloances com qualsevolga altre, però no és aquest l'aliment amb que fou criat l'Imperi britànic. Britània mai ha mostrat ben bé qui era, només quan ha tingut un perill real enfront i ha sapigut sobreposar-s'hi.

El desatí de Romania fou un infortuni; emperó tot el més perllonga la guerra. No altera els fets fonamentals de la guerra. Nosaltres estem fent tot el necessari per a fer impossible que aquest desastre vagi pitjorant.

Aixó és el perquè hem emprès, en els darrers jorns passats, una enèrgica acció a Grecia. No volem corre perill allí. Decidirem emprendre una acció definida i decisiva, i jo crec que ho hem aconseguit. Nosaltres havem decidit, també, regonèixer els agents d'aquell gran home d'Estat grec que porta per nom Venizelos.

AFIRMANT

ALENTORN de la vaga abstracció que el vell concepte patriòtic per a una unió de gent del nostre poble ha suposat i àdhuc encare suposa, s'han anat creant, a Catalunya, un sens fi de organitzacions de caràcter catalanesc que si bé al moment de la llur creació semblava havien de gaudir de la virtualitat i els atributs necessaris per tal de influenciar, de una faïç directa, els destins col·lectius d'aquesta terra catalana, s'ha evidenciat, ara, que, degut, indubtablement, al mesquí criteri que hi ha predominat, no han donat el fruit ni els resultats que, per al perfeccionament del nostre nucli nacional, calia que donessin.

De institucions i organismes que, en la vida política del poble català, semblava que havien de representar la més íntegra afirmació nacional, n'hem hagut resultats tan desencoratjadors i depriments per a la espiritualitat catalana que, avui, de tan poc sentit nacionalista com posseeixen, gairebé pot dir-se que s'han abandonat totalment a les més absolutes i totals renunciacions. Res, o tan poca cosa ha quedat en peu del període inicial del desvetllament polític català, que sembla, talment, que, aquell període, fos, només, la manifestació de un estat de consciència que, paradoxalment, va produir-se amb completa inconsciència per part dels homes que van empènyer l'acció catalana pels camins on, més tard, havia de trobar-s'hi l'obstacle que privés l'avenc del mateix moviment que amb tanta empena s'havia iniciat i tan profundament havia començat a regirar les sentimentalitats dels homes catalans.

Ens trobem, ara, degut a una infinitat de motius, amb l'ànima del nostre poble esmortida per una depressió tan intensa que costarà molt avivar-la i lograr fer-la interessar per totes aquelles coses que, essent de Catalunya, els catalans tenen dret a participar dels beneficis que a la col·lectivitat proporcionin. I és que en el moviment que s'ha pretès fer-li interpretar les ansies de tots els catalans, hi ha predominat, fins ara ben poc, un esperit fragmentari que mai hauria arribat a ésser la concreció de les aspiracions que, en el món modern, i en la òrba actual, vénen debatent-se. A Catalunya, perduren, encare, en les interioritats d'aquest moviment que s'ha qualificat de patriòtic, com si amb aital qualificació es perseguís la reclosió o l'atenuació dels sentiments qual significat social els nuclis humils del nostre poble—que també són elements integrants de Catalunya—no poden, de cap manera, dissimular ni atenuar, les hibrideses ideològiques que han servit, tansols, per a posar aquest moviment nacionalista català, que havia d'ésser un constant crit de rebel·lió humana, a la disposició de les utilitaris conveniències dels acomodaticis temperaments conservadors que ja no tenen dret, en cap lloc del món on la normalitat social plani per damunt els destins dels homes i dels pobles, a intervenir de una faïç massa directa en el règim i aconduiment de cap aspiració que representi el neguit, el sacrifici i els apassionaments d'aquells homes que senten com a

única i immediata preocupació l'amorosament dels costums socials i la instauració de tota mena de lliberacions que han d'ésser gaudides per tots els homes i han d'elevant, forçosament, el concepte que a la societat, en general, li mereixen els esforços, productors d'avenc i de perfecció, que els individus, estimulats (?) arbitràriament per la capitalista llei del salari, hi van portant a terme, anc que sigui d'esma.

Els moviments nacionalistes, ara, com a moviments de llibertat que són, han de produir-se i han d'actuar empesos pel fermissim anhel de produir, en tots els ordres i aspectes de la vida dels pobles, noves perfeccions i noves llibertats.

El romanticisme, propi dels temperaments neuròtics, ha de desaparèixer totalment de l'actuació política dels pobles, i aquests, per tant, han d'anar-se produint dins la més estricta moral social, que és signe, sempre, de bondat i fortitut humana.

Per això cal que, sempre, les aspiracions del nacionalisme siguin afirmacions de integritats i generoses llibertats, que enforteixin els pobles i dignifiquin els homes, components dels mateixos.

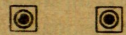
Les actuacions fragmentaries, fragmentaries en el sentit de no abarcar les aspiracions dels nuclis humils i decantar-se tendenciosament vers les cobdicioses accions dels estaments poderosos, són actuacions negatives que no faràn triomfar cap ideal nacionalista. I és que els estaments poderosos, que disposen, malgrat de tot, de tots els ressorts del poder, no necessiten que ningú s'empregui la reivindicació dels seus drets per quant ells viuen detenant perennement, els drets, que tan respectats haurien d'ésser, dels nuclis productors de tot l'avenc social.

El nacionalisme de Catalunya en els seus inicis, creà un regular nombre de organismes polítics catalans que, fruit d'aquell moviment, encare se sostenen avui, però, el seu sosteniment, evidència, tansols, el caràcter aburgésat i contrari a les veritables aspiracions populars catalanes que aquell nacionalisme ostentava.

Doncs, bé. Cal dir que tots aquells organismes i institucions que encare reben l'acatament de bona part de la gent del nostre poble, per nosaltres, socialistes catalans, que aspirem a la renovació total de la societat i anhelem l'adveniment d'un nou règim polític i social per Catalunya, no són dignes del nostre respecte. I no ho són, perquè ja hem arribat al moment de comprendre que realitzen una mala acció tots aquells organismes que, a més de no nacionalitzar el nostre poble, perpetuen el seu esclavatge, fent que aquest, sumís i obedient, se postri als peus dels privilegiats.

No ens serveixen per a la nostra acció nacionalitzant, socialitzant, aquelles organitzacions que infiltrin als homes de Catalunya antics conceptualismes que desdiiuen de la modernitat dels temps nostres. Volem renovar, en tots els ordres, el nostre poble, per tal que es manifesti, a tothora, com a espill de justicières efectivitats humanes i socials.

El període de les idees romàntiques se'n va a la posta i és de necessitat apressar, encare més, amb la nostra acció llibertadora, el camí que, vers la posta, aquell període va fent. Afirmem, afirmem, cada dia més, noves llibertats i nous anhels de posseir-ne i ensem que contemplarem l'acreixement de les nostres rengleres, anirem observant com s'acosta la hora en que el triomf de les nostres idealitats, magníficament, serà un fet.

PER AL SOSTENIMENT DE

LA NACIÓ

TOTS els nostres amics pogueren veure per l'estat de comptes que varem publicar la setmana passada, a quina quantitat ascendia el dèficit que la publicació de LA NACIÓ, durant els dos darrers trimestres, ens ha reportat. Tenim plena confiança amb aquells que ens lleixen i creuen que la existència del nostre periòdic no pot deixar d'ésser una cosa real i efectiva, i és, per aquest motiu, que demanem ajuda a tots ells per tal que, dins el present trimestre, poguem normalitzar la nostra situació econòmica.

Així, doncs, en posar novament de manifest el nostre dèficit, qual import és de 243'35 pessetes, recomanem i preguem als amics nostres, els que estan identificats amb la modalitat socialista-nacionalista d'aquest setmanari, que vulguin contribuir amb els llurs donatius, al sosteniment de LA NACIÓ.

Publiquem, ara, les quantitats rebudes durant aquests darrers dies:

BARCELONA	Pessetes
P. Arola	1
Ramón Vila	1
Lluís Caballé	0'50
Antoni Solanas	1
J. F. P.	0'50
Norbert Guardiola	0'50
Teodor Casals	1
Ramir V. Baldú	0'50
Ricart Bladé	1
Bonaventura Roig	1
SABADELL	
B. Giné i Oromí	1
R. S.	0'50
Pere Pellicer	2'50
Un socialista català	0'50
Total pesetas	12'50

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH
BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

Del moment bèl·lic

LA DARRERA VISIÓ

L'arma al braç, alta la testa, el pit enfòra, l'esguard fit a l'horitzó, l'heroi espera, serenament resolut, la hora definitiva i suprema de l'assalt; i enllà, lluny, els enemics, entafurats, es preparen, astuts, a rebre la empenta.

L' instant del sacrifici és arribat; més ell, el petit soldat, res tem, res li fa por; és tot un romàntic pal·ladí, al qual, la veu de la raça, li remou la sang i li exalta l'esperit, disposant-lo a la lluita per l'ideal.

L'assalt! Què ha de témer! Si no vol altra cosa, si no és altre, el seu anhel, que batre's! Per què ha deixat la família, la patria, la vida pacífica de la llar pairal, tot, si no per lluitar, fins a la mort o la victòria, contra l'invasor?...

I, en sonar la senyal de l'atac, ell avança, decidit i inflexible, vers les posicions enemigues, nyspreuant el perill de la metralla.

La vida, sense la gloria, sense les imatges victoroses evocades en mig de la batalla, per a ell, és un panorama de perspectives negres i tristes.

Una bala ha xiulat, amb un xiulet de mort, i el petit soldat, portant-se les mans al pit, ha caigut a terra, amb un geste de recança; i els seus ulls, enterbolint-se-li, han pres un caient de mel·langia intensíssima, car els herois, anc que vençuts, no poden sentir la desesperança.

Ell és anat a la gran lluita perquè en ve de mena de lluitadors, de homes fets a la brega: la raça seua, l'esperit de la seua niçaga, tota la terra i la mar que el vegegen néixer, a ell, i a vint generacions, s'estremiren al primer esclat de la tragedia, al primer clam de dolor, al primer plany de auxili! al primer crit de justícia!

La llar catalana no servaria pas el caliu de abans, de sempre, si els fills seus, tement les inclemencies dels frets hivernals, havessin restat, indiferents, a la vora del foc, mentre la barbarie menaçava invadir, altra volta, les masies i les ciutats floreixents i tranquïles.

Ell, el petit soldat, no havia anat a la gran guerra, no, puix que ja hi era.... Ell no havia, tampoc, abandonat la masia ni la ciutat, puix que, bô i bregant contra l'invasor, servia les causes i els interessos de la civilització.

El brau croat, moribond, pensava tot això, i una suau sensació de conort, de íntima joia, com a darrera expressió de vida, l'il·luminava la faç, que tenia els caients dels herois de les gestes llegendaries.

Clogué els ulls, dolçament, per a fruit de les visions provocades pel deliri de la febre precursora de la mort gloriosa; i aquelles visions, claríssimes, diàfanes, eren aparicions de persones ben conegudes, d'éssers molt volguts, que s'atancaven, amoroses, al llit de dolor on ell moria per la llibertat del món.

Se redreçà, enèrgic, allargant els braços, amb un esforç suprem, per a tocar les parets de la masia, que, a la seva hora darrera, se li apareixia, també, recordant-li els dies de pau; més li mancà l'aire, el pit se li encongí, i, amb un geste ràpid, obrí el capot, esquinçà la ca-

El voluntari català Josep Rectoret

misa i, damunt del cor, se li vegegen quatre regalims de sang brollant de una gran ferida, que simbolitzaven el sagrat escut de la patria caríssima, per a qui era el pensament darrer; i caigué, ja exànim, més convençut de que la terra mare li agrafa el sublim sacrifici.

Sobre la seva tomba ignorada, la Natura-lesa, vestida de dol, hi entona l'himne etern, que, en les hores doloroses, és de unes harmonies funerals, de uns tons tristíssims, com de veus de una pregaria de justícia.

Després, tot resta en silenci. Apar que la mateixa Natura temi profanar el solemníssim holocauste.

Una sensació immensa, com de benedicció universal, plana damunt del camp de batalla: és l'esperit de la infinitat que beneeix, imponent, en el còs del petit heroi sacrificat, l'ànima, la essència de la raça catalana.

MELCIOR FERRER

1er. Reg. de Marxa de la Legió Estrangera

El voluntari català Marc Guinovart

Vida parisenca

De la ofensiva del Somme

ODETTE, la gentil jueva, escolta, també, amb els seus ulls negres molt oberts, el brau català, que, a la taula de un petit restaurant del Barri Llatí, conta les seves gestes glorioses. No comprèn, ella, un sol mot de la parla del legionari, però ha vist que és un heroi qui parla, i l'observa, encuriosida, intentant endevinar, en els seus moviments de rudesia espontania, les paraules incompreses.... A fòra, xiula el vent, i la pluja de hivern bat contra els vidres entelats per l'atmosfera pesada de la sala.

< ... Els tiradors africans ja no podien més —deia l'heroi—, i fou cridada la Legió Estrangera per a rellevar-los. El fang ens arribava fins a les cuixes, i cada pas que donàvem representava un gran esforç de musculatura i de voluntat; més, malgrat de tot, nosaltres avançàrem. Rebiem, de l'enemic, ben migrades senyals de vida: obusos solitaris que esclataven més lluny o més aprop nostre, bales que passaven xiulant i es perdien per l'espai... Pot dir-se que nosaltres només lluitàvem contra el llot i contra la pluja, que ens amarava els vestits i ens entumia els còssos. Per a treure els peus del fang, sovint teníem que apretar les mans a terra.... Així seguïrem avançant hores i hores i prenent noves trinxeres, completament desertes d'enemics... Aquells que no s'havien pogut escapar quan els nostres canons començaren a arrasar-les, jeien, destrocats per la metralla, o mostraven solament les mans, crispades, que semblaven néixer de la terra que els colgava... Nosaltres hi passàvem per sobre i seguïem la marxa entre el terratrèmol de l'artilleria nostra, que funcionava sense parar. No sabíem on anàvem; però ens havien dit que calia avançar, i avançàvem sempre!...

El brau legionari parà de parlar, begué un glop de vi i tancà els ulls com si recordés quelcom que enyorava... Potser les èpiques jornades; potser la llar tranquila; potser el vi de la nostra terra; i seguí parlant...

> ...Havíem deixat darrera nostre uns grans camps de civada, quan rebérem l'ordre de parar-nos i de recular alguns centenars de metres. Travessàrem de nou les trinxeres inundades i ens deturàrem, per fi, a descansar. Els canons seguien tronant amb furia i fent tremolar la terra que ens servia de llit. La pluja continuava assaonant-la...

> ... No podeu pas imaginar-vos el que fou la ofensiva del Somme, els que en aquest barri tranquil esteu fruit de l'eixopluc de un sostre i de la ferma estabilitat de un paviment—proferí, rient, el nostre bon legionari.

> ... A la jornada següent, arribàrem a X***

> ... El temps havia millorat un xic. El cel restava, encare, cobert de boires, però ja no plovia...

> ... El poble no havia sofert molt pel bombardeig, més els seus carrers, solitaris, i les seves cases, abandonades, respiraven desolació.

> ...Avançàvem, tots confiats, quan, de sobte, començàrem a sentir al nostre costat la música espantosa de les metralladores, que feren caure una munió de companys nostres, com si

fossin espigues segades per una falç immensa. No us podeu imaginar el mal que fa la metralladora.

El valent soldat català s'atura de parlar per a beure un altre glopet de vi. La jueva segueix contemplant-lo amb ulls de admiració. Els altres, apretant rabiosament els punys, pensant en aquells que desfermaren la guerra per a satisfereix els seus afanys imperials.

«...Teniem metralladores per tots costats, però no les vèiem... Estaven arran de terra, a sis passes de nosaltres, i, des dels seus amagatalls, continuaven la seva acció destructora.... Donàvem els nostres pits descoberts a un enemic invisible; emperò, no ens rendirem! A la Legió jamai hi ha presoners!—diu amb ergull.

«... A la fi, caiem sobre les metralladores. Sols se senten els crits de rabia, i els gemecs dels ferits... No dispararem ni un tret. Amb la baioneta, a cops de fusell, a cops de puny i fins a mossegades, lluitarem, per a fer-les nostres i per a emportar-nos presoners els soldats que les servien.

«...Un cop de culata em deixà el braç així... L'heroi mostra la musculatura atrofiada del seu braç dret, i ens conta, després, les impressions de dos mesos que havia passat a un hospital de les xamoses terres de la Bretagne, recordant les costes de Palamós, la seva terra aimada...

Després, partí.

Encare hi ha qui creu que només parlen els canons a la gran guerra; que ja no hi han més herois; que Roland ha fet pas als obusos!

La jueva gentil se m'atança i em pregunta: —De quin país és aquest? Per què lluita? Jo li ensenyo LA NACIÓ, i llegeixo:

«La intervenció dels soldats de Catalunya a la guerra, davant del món, sols pot significar la plena afirmació dels anhels de llibertat i els sentiments de justícia que bateguen al nostre poble.»

La jueva comprengué. Ella és polonesa...

F. MONTAÑA

Paris, Gener 1917

Dels pobles oprimits

COM dèiem al número de la setmana passada, ha arribat a mans nostres un volum explicatiu del Congrés dels Jugoslaus del Sudamèrica, de qual Congrés ne donàrem ja notícia oportuna als nostres lectors. Aquest volum ha vist la llum a Punta Arenas Magallanes (Xili); conté una detallada explicació de aquell magne Congrés, al qual els jugoslaus mostraren, ensems que la seva força de organització, el ferm treball que per a la redempció de la patria seua, de segles ha esclavitzada, trocejada, porten a terme tots els nuclis de jugoslaus escampats pel món, que, a totarreu on són, donen mostra de la seva vitalitat i de la seua abnegació. Exilats forçosos del seu terror sotsjouat, no podent sofrir, gran nombre d'ells, el pes del domini, i, no trobant un troç de patria ben lliure, es llancen a l'aventura; més, on hi ha un agrupament de jugoslaus, per petit que sigui, hi respira un bocí de la patria seua, i, forts, com són, i conscients del

séu deure vers la propia terra opresa, treballen per la seua llibertat.

Un ressò de aquest treball aïllat, i una ordenació de tasques, fou el Congrés de que parlem. Cent-mil jugoslaus hi foren representats, agrupats en seixanta associacions, assistint-hi, com a representant del Comitè Jugoslau de Londres, el doctor Mice Micic. Allà, a aquella reunió patriòtica, entre els càlids parlaments i l'atmosfera vibrant d'emoció, hi onejava l'esperit de la raça de un poble immortal, el qual totes les vicissituds i tortures que una nació és capaç de sofrir no l'han pogut esborrar de la consciència de la humanitat. Al poble jugoslau, poble fort i sofert, li esperen dies de nova glòria; una nació que, a pesar de que els segles hi han acumulat, damunt séu, totes les iles i totes les miseries, conserva pura, encare, la seua unitat, i íntegre el seu tradicional afany de lliberació, és un poble que no pot morir, i, anc que, avui, la Serbia, la nació heroica que va a l'avançada de la lliberació de la Jugoslavia, hagi de patir les més grosses malvestats, aquest mateix sofriment grandios farà que la llibertat rescabada sigui, per als eslaus meridionals, de un valor immens, inapreciable, i la reunió, per a sempre més, en estreta germanor, de la Dalmàcia, la Istria, la Serbia, la Croàcia, la Slavònia, i el troç més amagat i de més amarga vida de avui, donarà, al món, una nació nova, que, seguint la seva tradició de fortitud i de llibertat, serà un campió més per a la defensa de la civilització.

A seguit, transcrivim, del llibre esmentat, uns quants fragments dels discursos pronunciats al Congrés al·ludit:

«En Francesc Petrinovic, delegat del Comitè ladrau, de Antofagasta, en obrir la sessió, pronuncia les següents paraules: «En aquest moment solemne que, davant dels nostres ulls, se succeeixen els més grans fets que la història humana ha registrat, els jugoslaus del Sudamèrica, fills lliures de patria opresa, expulsats de les seues sagnants entranyes, es reuneixen a la seua segona patria, terra lliure dels fills de Xili, per a què, en nom dels seus germans esclavitzats, diguin, al món sencer, la seua ferma resolució: «Els jugoslaus, serbis, croates i eslavonians, no deposaran les armes en la lluita per la llibertat nacional, ans de caure el darrer soldat damunt del camp de batalla, lluitant fins el darrer suspir i fins a la última gota de sang.»

«El president efectiu, Jordi Jordà, diu: «Abans de donar per oberta l'assemblea, vui constatar que hi ha, en total, seixanta delegats, representant més de cent-mil jugoslaus del Sudamèrica, i, el que és més significatiu, i sobre el que crido l'atenció de l'assemblea, és que, de seixanta delegats, cinquanta-nou són fills de la Dalmàcia i un de la Bosnia, pel que seria d'esperar que es convencessin els que propaguen aquí a Xili mateix el fals i absurde principi de que la Dalmàcia no és jugoslava. Dalmàcia, terra nadiua de gairebé tots els delegats, com les demés parts que formaran la Jugoslavia, com són la Bosnia, Hercegovina, Croàcia, Slavònia, Istria, Serbia i Muntnegre, són terres serbi-croates, els habitants de les quals el 98 per 100 són serbi-croates, qual idioma és també serbi-croata.»

«Del parlament del doctor Mice Micic, delegat del Comitè Jugoslau de Londres:

«Nosaltres, els jugoslaus, que, durant segles, hem lluitat per la llibertat, exigim, de la Europa, la nostra llibertat i la nostra unificació, ja que som un sol poble, de una mateixa sang, de un mateix idioma.

«Les nacions de la triple Aliança han imprès, als seus estandarts, el principi de les

» nacionalitats; en aquest principi rau la força dels aliats, la justícia i la veritat.

«Heu's aquí, doncs, perquè, nosaltres, els jugoslaus, estem, amb tota l'ànima i amb tot el cor, al costat dels aliats; per aquest principi ens sublevem, per aquest principi morim, per aquest principi resurgim.

«Els jugoslaus som uns tretze milions; no tenim un Estat propi, no tenim llibertat, no gaudim de la unificació nacional.

«Malgrat de això, els jugoslaus no hem nascut esclaus ni estem condemnats a geminar perpetuament sots l'esclavatge.

«Una fracció del nostre poble, els germans de la Serbia, en lluita sagnant amb els turcs, abandonats a la seva propia sort per la ingrata Europa, al camp de Kosovo, l'any 1389, perderen la llibertat, fou aniquilat l'exèrcit serbi i mort el rei Llätzer.

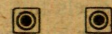
«Fa una llarga enumeració dels dolors que ha sofert el poble serbi-croata: assassinats, persecucions i ultratges, violació i falsificació de lleis, actes i documents, i diu:

«És la monarquia dels Habsburg, que ha portat, al banc dels acusats i a les presons, les nostres joventuts i els nostres prohoms; que, en aquesta mateixa guerra, del primer que es preocupa és de preparar la força per al poble nostre, homes, i dones; a més, mils i mils de les nostres famílies han estat exilades del seu sol nadiu, enviant-les, nues i famals, més enllà del termenal, posant-hi en el seu lloc alemanys i magiars.

«És la monarquia dels Habsburg, de la qual el gran Gladstone, fa cinquanta anys, ne deia: «que era l'àliga negra que, amb el seu bec i les seues urpes, martiritza les entranyes de la Europa»; i és aquesta au sinistrera, és aquesta monarquia, la que volem destruir; aquesta família maleïda, que ha pretès matar-nos, és la que nosaltres volem anorrear, i, sobre les seues ruïnes, bastir la nostra llibertat.

«Nosaltres, sols volem unificar-nos, amb els nostres germans serbis, en una nació lliure i independent.»

Al proper número de LA NACIÓ acabarem d'extractar els discursos dels patriotes jugoslaus, per a que, d'ells, del seu invencible valor, ne prenguin bon exemple els nacionalistes catalans.

Les deportacions belgues

LA setmana passada, la Lliga dels Drets de l'Home, organitzà, a Paris, un gran miting de protesta contra l'inic procedir dels alemanys amb el poble belga indefens, aon els homes més il·lustres del socialisme feren sentir la seva veu, clamant justícia, fent ressortir, novament, la passivitat amb que els pobles neutrals es miren aquesta qüestió, en la qual l'Imperi alemany ha donat nova mostra de no tenir per a res en compte, en la seva faicó d'obrar, les lleis d'humanitat més elemental.

D'entre els parlaments vibrants i d'amar-gants tònics que allí es feren, a continuació publicuem alguns fragments dels d'en Vandervelde, i del gran poeta Maeterlink.

Biblioteca de Parlament d'en Vandervelde
i Hemeroteca General

La Lliga dels Drets de l'Home, era la més indicada per a respondre la apel·lació dels obrers belgues.

Aquesta apel·lació, no l'adreçaven pas solament els obrers belgues, als seus compatriotes i als seus aliats, sinó també als seus mateixos adversaris, i a la humanitat tota, car el tractament inoït que els hi és donat, viola, en el còs i en l'ànima de cada un d'ells, aquells drets de l'home que la França revolucionària ha tingut la gloria immortal de proclamar.

La Llibertat! Ja no hi ha més llibertat a Bèlgica, si no és a les terres baixes de l'Iser, o a les trinxeres de la West Flandres.

La Propietat! Us he mostrat als que m'escolteu, la situació de nostre país, devastat, exprimit, destruïdes les propies fonts de la seva riquesa.

Quedava, emperò, al nostre poble, una propietat, la més sagrada, la més natural de totes, la propietat del seu còs, la propietat de la seva força de treball. Ja tampoc existeix!

La seguretat! Els tractats solemniais havien garantit al poble belga. Compromisos escrits, posteriors a la guerra, els hi prometien, al menys, que mai se'ls arrancaria de les seves llars, que no serien mai forçats al treball, i menys, encare, contra la seva propia patria. *Troços de paper*, esquinçats com els altres!

No fa molts dies, a Gembloux, els alemanys detingueren per a ésser deportat, a un home, pare de set criatures, que la mateixa vetlla havia vist morir a la seva muller. Les autoritats locals, imploraven que la deportació d'aquell trist ciutadà fós per poc temps aplaçada. Tot fou en va; se l'emportaren, mentre el cadavre de la seva companya restava en la cambra mortuoria, i els pobres infants ploraven envoltant el fet capçal del lliit de mort de la seva pàl·lida mare!

Llibertat, propietat, seguretat. Aquets drets són refusats als que viuen sots el terror alemany.

Més els en resta i ens en resta un, de dret, el dret suprem, aquell que sobrepuja a tots els altres: el dret de resistència a l'opressió.

Després de dos anys, els nostres passatgers dominadors hauràn pogut conèixer perfectament que la Bèlgica no hi ha pas renunciat, que no hi renunciarà mai.

Abans mateix que el crim colossal de les deportacions hagués arribat al seu punt més tràgic, un obrer belga m'escrivia: «A Namur, som temuts; a Brussel·les, i els preocupen de nosaltres, i a Lieja, se'ns menyspreua». Hauria pogut afegir-hi: «arreu on hi ha belgues, a Bèlgica i fora de Bèlgica, som execrats, i ens hem jurat a nosaltres mateixos que no ens torcerem, que mai cedirem!»

El manifest dels obrers, acaba d'aquesta faïç: «En quant a nosaltres, si un moment la força arriba a reduir els nostres cossos llatzerats, mai nostres ànimes ho consentiran. Siguin quines siguin nostres tortures, no volem la pau que no sigui amb la independència del nostre país i el triomf del dret i la justícia».

Aquet és el seu darrer mot.

Seriem indignes d'ells, si no era aquest, també, el nostre.

Parlament de n Maeterlinck

Més, quin esclavatge! Creu hom que ho ha dit tot i tot ho ha fet, quan s'indigna davant de

aquet mot abominable, que mai més havia de tornar a tacar els nostres llavis i del qual havíem gairebé oblidat la seva odiosa significació. Més avui, aquesta significació, és mil voltes més terrible!

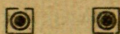
L'esclau d'altre temps era la propietat del seu amo, qui tenia interès en guardar la seva sanitat i les seves forces, en perllongar una vida que li era útil; com nosaltres tenim interès en portar bé les forces i perllongar la vida d'un nostre cavall, d'un bou o d'un ase; i el menys bò dels amos estimava a la seva manera al seu esclau, com el menys bò dels homes estima l'animal domèstic que l'ajuda en la seva pena.

Més aquí tenim uns senyors que saben que els seus esclaus no els hi perteneixeran molt temps; que el dia de la justícia i de la seva lliberació s'apropa; que no els hi queda més que alguns mesos, que algunes setmanes, pot ésser, per exprèmer fins a la mort les forces de les seves víctimes, i que, a més d'això, odien les seves víctimes d'un odi implacable, i es diuen que com menys en quedarà a la fi de la guerra, menys enemics irreconciliables els hi quedaràn.

Vosaltres, els que porteu aquest nom de *neutres*, que algun dia us semblarà ben feixuc, vosaltres sols, podeu encare impedir i castigar certs crims, contra els quals, més lluny de l'alcanç de les nostres armes, nosaltres ja no hi podem fer res.

Els qui els cometen us envolten de somriures obsequiosament menaçadors; us estrenyen les mans al bell mig dels carrers de les vostres ciutats; en vostres salons, en vostres clubs, s'enriqueixen a costes vostres, s'asseuen a la vostra taula i gosen encare tractarvos com a iguals.

Ja és hora de fer-los-hi veure amb actes que ja no pot ésser més així que ja no són els nostres semblants en aquesta terra i que hi ha, des d'ara, entre la humanitat i ells, un abim que no podran fer desaparèixer, fins que llargs anys de penitència, de sofriments i d'humiliacions els hauràn purificat, i els hauràn tornat de nou a ésser gairebé semblants als altres homes.

AL VOL

Tradició, tradició!...

CATALUNYA, poble comblat de tradicions religioses, que no ha sapigut conservar ben bé tota la seva peculiar fisonomia nacional, ha sapigut servir, ben amorosament, tot un róssec tradicional que ha fet semblar, sempre, que la nostra terra era un poble habitat, només, per homes de mentalitat fosca i primitiva.... Així ha sigut possible que l'acció del temps, que res respecta i tot ho enfonsa, no pogués enfonsar ni fer desaparèixer del tot aquest llevat de tradició amb regust, naturalment, de cosa antiquada i flaire de catolicisme.

De la veneració a la tradició, ben pocs components del nostre poble considerats com a nu-

cli col·lectiu se n'han pogut lliurar, i és així com pot notar-se que adhuc estaments, agrupacions o oficis integrats per homes d'esperit progressiu i emancipats, aparentment, de les pràctiques religioses dels elements catòlics, enc que no sigui només que una vegada a l'any, van a retre, amb motiu de qualsevolga de les nomenades festivitats religioses, el llur tribut a la església, prestant-se a ésser figurants de les més grotesques ridicoleses.

A pesar de no trobar-ho justificat, no ens estranyaria, per exemple, que el poble acatés una munió de festivitats que han deixat d'ésser essencialment religioses per tal de passar a ésser paganes, si el poble només celebrés aquestes per la representació bulliciosa i de gatzara que tinguessin; però, ens trobem que, algunes de aquelles festes, són acatades amb tot fervor i complint-ne estrictament tots els preceptes. Tal és la Festa de Sant Antò, tan venerada per carreters i cotxers, els quals tenen aquell sant com a patró que ha de salvar-los de tota mena de dissòrts i malhaurances... I arriba, cada any, la diada de Sant Antò i pot veure's com alguns, molts, dels mateixos treballadors que negaràn, potser, una afirmació de solidaritat social o obrera el dia que, justificadament, se'ls demani, fan festa, tan contents, i garantint i emperifollant-se, ells i les besties, se presenten a rebre la benedició, que, cada any, és la mateixa i, cada any, val el mateix, fent acatament, de aquesta manera, al poder miraculós de un sant que, amb tota bondat, vetlla per a que cap carreter, dels que han anat a satisfer el llur tribut, caigui sota les rodes del carro...

Ah, tradició, tradició!... Quant costarà arrancar-la radicalment i apartar-la del tot de damunt la vida dels pobles!... Perquè, ben mirat, és la tradició—la tradició arcaica i religiosa—el que impossibilita que, al món, s'hi manifestin, els homes i els pobles, de la faïç lliure i perfeccionadora amb que, normalment, haurien de mostrar-se. Però no és així. Les falsitats religioses, les hipocresies catòliques, exerciran la seva influència a la vida social, mentre els homes no s'hagin completament deslliurat de la seva tutela.

Una "commemoración" i una "traducción"

Un escriptor català que té la seua ànima enlluernada per la llum del nostre mar i que gaudeix de la tebió del sol brillant que l'il·lumina, cantà, per Nadal, la grandesa dels nostres nedadors, digué d'ells coses hermoses; cantà la bellesa del seu còs, i odat i perleant de aigua salada, la lleugeresa del seu moviment i la extensió clara de la seua mirada, i aquestes paraules, com a una frisança de amable alegria, arribaren, amb la velocitat de la llum mateixa que guspireja en la mar, a tots els que estimen la serenitat de la nostra petita platja i el bes punxant de l'aigua glaçada.

Més, tant anà corrent el citat elogi, que arribà a les mans pecadores de algú que cregué necessari que tan belles paraules fossin transportades al castellà i editades en un follet *commemorativo*, per a major comprensió i divulgació entre els socis del Club de Natació, gairebé tots ells catalans.

No fa molts dies, en aquestes mateixes planes, un estimat company parlava de l'esperit cursi dels nostres sportsmen; davant de aquesta darrera gracia del graciós traductor, un s'aferma, també, en el pensar del company, i proposa al Club de Natació Barcelona, en nom de l'amic que li ha tramès aquesta nova, que, com a penitència, s'obligui al traductor de referència, i en obsequi al cosmopolitisme, a que faci una traducció de l'esmentat elogi al grec, a l'anglès, al francès, i fins a l'alemany, per a que els socis que siguin de aquestes terres ho entenguin bé i no se'ls col·loqui en una posició inferior, o, si no, quinze dies de penitència.

Els conflictes socials

ELS EBENISTES

No molts dies ha, ocorregué, al carrer de Cerdanya, un greu succés que ens ha omplert de tristor, del qual, siguin els que siguin els seus fonaments, la nostra ànima de homes lliberals ha de protestar-ne i d'oldre-se'n en gran manera.

Uns esquirols, portats, potser, per la fam d'ells i dels seus fills, anaren, els desventurats, a treballar, traint, així, no-res-menys, els seus companys de lluita; tres d'ells foren víctimes de una agressió, que, a hores d'ara, no s'ha posat en clar per qui fou realitzada, resultant-ne, de aquesta agressió, un mort i dos ferits. Damunt la sang vessada de aquells infortunats no és possible que hi descansi cap causa de justícia; per això, creiem nosaltres que, avui, els que portaren a cap aquell fet, siguin qui siguin, es dolen de haver portat el dol i l'angoixa a les llars de uns dissortats companys, més desgraciats, encare, perquè, ben segur, contra la pròpia voluntat, traïren aquells germans seus que estan en lluita, i qual mancament, per sí sol, ja els havia de fer amargant el migrat més de pa que, per al sosteniment seu i dels seus fills, tan atzarosament guanyaven.

No se'ns titlli, ara, després de les precedents paraules, d'ésser massa sensiblers, no. Condemnem, nosaltres, irremissiblement, totes les injustícies, però no som ni serem partidaris de l'exercici de aquesta mena de violència, bon xic malentesa, que tracta amb més rigor les flaqueses, les desviacions, dels propis obrers, que no pas les refinades maldats socials que, sistemàticament, posa en pràctica, en tots instants, el capitalisme.

A conseqüència del succés referit, el jutge especial de vagues ha decretat la clausura del local social dels obrers ebenistes, per suposar que la tal agressió fou comesa pels vaguistes de aquest ofici. Així, doncs, ha quedat tancat l'estatge que els fusters i ebenistes tenien al carrer del Peu de la Creu, 14. Malgrat de la resolució del jutge, els obrers fusters han quedat autoritzats per a constituir, separadament dels ebenistes, una nova societat de resistència.

La vaga va fent el seu curs, podent dir que són alguns més els patrons ebenistes que han acceptat la jornada de vuit hores.

ELS FOTOGRAVADORS

Continúa sense resoldre la vaga dels fotografs, els quals han reunit les Juntes de les societats obreres de les Arts del Llibre amb el fi de demanar ajuda i solidaritat.

RECTIFICACIÓ

En la impressió que, relativa a la Diada de la Llengua Catalana, apareixia en el nostre número anterior, signada amb les inicials R. R. i C., hi havia, dues equivocacions que tergiversen la essència del que es manifestava en aquell escrit.

En la ratlla 3 de la segona columna se parlava de sobirania de Catalunya sense adjectivar la seva naturalesa i en la ratlla 22 de la mateixa columna

hi figurava també la paraula sobirania qualificada de nacional. La sobirania a que veritablement se volia fer referència, és, com devia comprendre el bon sentit del lector, la sobirania jurídica, és a dir: l'autonomia política, la possessió del conjunt de facultats determinadores de la existència de l'Estat; sobirania política que, en poder dels patriotes catalans, ocasionaria, al cap de no gaires anys, el que Catalunya se renacionalitzés, recobrés la seva llibertat espiritual, assolís la sobirania nacional.

CAP D'ANY CATALÀ

La Joventut Catalanista de Barcelona ha fet entrega a l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, de la quantitat de 166'55 pessetes, que junt amb les 71'40 (30 %) entregades al setmanari LA NACIÓ, sumen en total 237'95 pessetes, producte líquid recaudat en el Festival Patriòtic Cap d'Any Català, organitzat per la mentada Joventut i celebrat el dia primer d'any al Palau de Belles Arts.

L'Estat de Comptes estarà a la disposició del públic, tots els dimarts, de deu a onze de la vetlla, fins el dia 31 del corrent en el seu estatge social, Lladó, 7, pral.

L'actuació obrera

ORGANITZAT per la Junta dels teixidors que componen el Sindicat La Constància, es celebrà un miting de propaganda societaria, en el local del Cine Bailén.

Els oradors mostraren a la nombrosa concurrència, els avantatges de l'associació, i recriminaren la conducta dels obrers que, tenint en fàbriques i tallers a les dones de la seva família, no procuren que estiguin associades.

En el seu local del passatge de Sant Benet, es reuniren els ferroviaris pertanyents al Sindicat Barcelona-Nord, presidits per en Salvador Dua.

Prengué possessió la nova Junta Directiva, que acordà dirigir un telegrama al ministre de Foment, i altre al Comité Central del Sindicat, protestant de la conducta del quefe de la estació de Barcelona, que comet nombrosos atropells amb els obrers.

També s'acordà visitar al governador, per a demanar-li s'interessí perquè sien de nou admesos els companys Elias García i Cristòfol Peña-rocha, despedits per la companyia.

El sindicat d'obres curtidors «La Unió Popular» ha dirigit una circular als fabricants de curtiuts, amb objecte de reglamentar el règim de treball als quals estan sotsmesos, en moltes cases, els peons de l'ofici. Aquest sindicat es proposa, a més, millorar el treball dels aprenents.

Han sigut ja presentades a la aprovació dels patrons les bases següents:

Primera. L'horari dels peons serà, en tot, igual al dels oficials, no estant obligats a treballar els diumenges i essent-los-hi abonades com a extraordinàries les hores que treballin de més.

Segona. Els aprenents vindran obligats a treballar un quart d'hora extraordinari tots els dies, feta excepció dels dissabtes, dies en els quals s'allargarà aqueix punt, a fi de que puguin vagar els diumenges.

Les festes de precepte han d'anar una hora al taller.

El Sindicat de Tintorers i Blanquejadors ha trelladat son domicili social al carrer de Sant Joan de Malta, 47, baixos (Sant Martí).

A Ripollet s'es constituït un Sindicat de paletes i manobres.

NOVES

COM siga que, segons sembla, algunes de les alumnes de la Escola Normal de Mestresses, d'aquesta ciutat, no s'han enterat prou bé del plaç de la matrícula oberta per la «Protectora», amb autorització de la superioritat, per a la classe de Gramàtica Catalana del present curs, encomenada al doctor en Pere Barnils, s'ha posat una ampliació del referit plaç fins el dia 31 dels corrents, avisant-se directament a les alumnes, per la «Protectora», si la Direcció de la Normal té a bé facilitar la llista de les mateixes.

La inscripció es completament gratuïta; podrà efectuar-se en la Secretària de la Normal, a les hores de despatx, o bé en les oficines de la «Protectora» (Canuda, 14, pral.), tots els dies feiners, de cinc a set de la tarde.

Les classes començaràn des del mes de febrer, de tres a quatre de la tarde, en els dies que se fixaran oportunament.

Es d'esperar que amb aquestes disposicions s'aconseguirà un exit d'inscripció tan falaguer, com l'assolit en les altres Normals de Mestres i Mestreses on s'hi donen ja les dites ensenyances.

Per al passat diumenge, al matí, l'Orfeó Gracienc havia anunciat, al teatre Eldorado, la lectura, pel seu autor mateix, de la exortació poemàtica *Els cants de la nativitat*. En Joan Llongueras, el poeta-músic terrassenc, va llegir el seu treball purament literari davant de una regular concurrència que va veure's captivada, sobretot, per les senzilles i hermoses melodies populars catalanes que, a guisa d'esfalt a les paraules d'en Llongueras, varen ésser cantades per l'Orfeó Gracienc.

La segona part, composta de una serie de cançonetes de les que es nomenen *nadales*, va acabar amb *Els Segadors* demanats, insistentment, pel públic.

El nostre amic doctor Francesc Montañà, de Granollers, que es troba, ara, a París, comença, avui, en aquestes planes, la publicació d'unes interessants cròniques que estem certs plauràn a tots els llegidors de LA NACIÓ.

La eminent concertista Aurelia Sancristófol, acompanyada al piano pel notable professor Lluís Esteban i interpretant un selecte programa integrat per obres de Mendelssohn, Saint-Saëns, Grieg, Fauré i Max-Bruch, donarà, demà, a dos quarts de cinc de la tarde, un recital de violoncel a la sala de actes de l'Orfeó Gracienc.

A la Schola Orpheonica, demà, a les cinc de la tarde, hi tindrà lloc una audició de sardanes per la cobla Barcino.

Ha arribat a la nostra redacció el primer número de *Fortitut* revista que es publica a Mataró i ve a defensar les idealitats nacionalistes-socialistes catalanes.

En dirigir-li la nostra salutació, li desitgem l'acompliment de una ben profitosa tasca.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50¹ CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis.

LA NACIÓ

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes